

ВЕЛИКИЙ РОМАН

Анатолій
Дімаров

ЄВРЕЙСЬКІ
ІСТОРІЇ
СПОВІДЬ СТУКАЧА

Харків
«ФОЛІО»
2023

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

АРТИСТКА

I

Печерський ринок. Уже майже порожній. Повертаюся од яток з повною сумкою. Назустріч бабуля ледь диває. Замерзло нещасне, втомилося. Очі сльозяться, носом підшморгує. На плечі — отакенна в'язка цибулі.

— Голубчику, беріть ось цибульку! Руки-ноги не держать! Оддам задарма.

— Давненько торгуєте?

— Та з самого ранку... Купуйте, не пожалієте. Цибулька як перемита... Руки-ноги не держать...

Стислося серце, купив. Хоч наперед знав, що жінка лаятиметься. Три отакенні вінки вдома висять.

— То, може, й часничок заберете? — ледь не ридає стара. — Руки-ноги не держать...

Підійшла якраз якась жіночка. Уже вдвох із старою вмовили часник той купити.

— Дай же вам, Боже, здоровлячка! Вік за вас Бога молитиму!

II

Згадав, що масла ще треба купити.

Купив, повертаюся: бабуля знайома. Нещасне, згорблене, і отакенний разок цибулі через плече.

— Мужчина, купіть цибулю!.. Руки-ноги не держать...

— Ну, бабцю, ви ж і артистка! Вам тільки в драмтеатр та на сцену!

Впізнала, очі молодо зблиснули:

— А вас не обманиш — не продаси!

БЕН ЛАДЕН І БУШ

Їмого великого друга Володі Базилевського не один уже рік живуть два коти.

Один чорнющий як диявол, другий біліший од снігу. І Володя охрестив чорного Бен Ладеном, а білого — Бушем.

І чи оті невдалі прізвиська, чи ще з якоїсь потаємної причини, відомої лише її власникам, коти, відколи живуть у Володі, ведуть між собою нещадну, не на життя, а на смерть, війну. Не допускаючись жодною йотою міченої-переміченої території.

Так і пильнуй, щоб шляхи цих дияволів не перетнулися. Забачивши один одного, вигинають дугами спина, ставлять трубами хвости, наїжачують вуса, оскаженіло вищать, шкребуть кігтями землю. І кидаються один на одного.

Лютий чорно-білий клубок, щедро розсипаючи шерсть, а то й бризкаючи навсібіч кров'ю, несамовито котиться подвір'ям, доки його не роздере навпіл господар.

В обох понадкушувано вуха, обое в шрамах суцільних, що прикрашають груди затятих вояк.

Це — на дачі, де кілька соток землі — арена для гладіаторів.

А коли настає зима, Володя разом із котами перебирається на квартиру, що в Києві.

Буш поселяється в одній кімнаті, Бен Ладен — у другій. Обое одразу ж старанно мітять свою територію. По кілька разів на день старанно мітять. Аромат стоїть — не продихнеш. Буш день і ніч чатує під дверима своєї кімнати, Бен Ладен — під своїми. І, не до-

веди Господи, хтось із сім'ї необережно прочинить двері — чорно-білий клубок, змітаючи все на своєму шляху, покотиться від стінки до стінки.

— Володю, як ви можете жити в такому щоденному пеклі? — якось поцікавився в нього.

— А що мені робити, коли жалію обох, — зітхає скрушно Володя.

І пише поезії, осяяні геніальними строфами.

БІЛЯ ЛЮСТРА

Молода мати, пильно дивлячись у люстро, підфарбовує вії та брови. Поряд треться малюк.

— Мамо, ти мене на базарі купила?

— На базарі... На базарі...

— Як підеш на базар, то ще одного купи.

— Для чого? — дивується мати.

— Ти його собі залиши, а мене бабусі віддай.

Німа сцена.

ВИПИВ І ЗАКУСИВ

Сталося це під час минулої війни, коли наші війська великою кров'ю звільнили столицю України. Коли до Києва повертались евакуйовані і розпочалася вже інша війна: за вільні квартири.

Народний артист у виснажливій тій війні участі не брав: йому одразу ж вручили ключі од квартири в будинку недалеко від театру Франка, і він поринув у творче життя цього ушанованого театру.

Зголодніла за життям духовним публіка валом валила в театр, кожна вистава — аншлаг, артисти працювали на межі людських сил, тож не дивно, що чоловіча половина після кожної майже вистави до півночі водила «козу». Міфічну істоту, яка не повернеться в стайню, доки не провідає всі тогочасні шалмани, де рікою лилися горілка й вино, а на закусь, щоб не одразу п'яніли, подавали так звані леденці, що ними тільки броню пробивати у танках, а не гризти чи смоктати.

Народний артист теж залюбки водив ту «козу» й повертався додому під добрячою мухою, коли дружина і діти вже спали.

Світло часто вимикали, і народний артист, долаючи сходи-ни, обтикував ключем всі підряд двері, шукаючи знайомого вічка в замкові, а потім увалювався в коридор, притримуючи стіни, щоб не звалились на голову, та й будив щоразу дружину:

— Мамуню, що є погризти? Кишка кишці дулю показує.

Мамуня, уже звикла до цих походеньок, сонно відповідала:

— Хліб на столі... Баночка з маслом на підвіконні... І дай нам спокій...

— Спасибі, мамуню, ти мене врятувала! — театральню вклонявся народний артист і тьопав на кухню.

Навпомацки знаходив хліб, баночку з маслом, ще й на ложку натрапляв.

А цього разу їв і подумки ляв дружину, що не могла спробувати масло, перш аніж купувати, — майже всі продукти носили з тогочасного Євбазу. Масло було гірке, як смертна кара, ще й смерділо якимось чортovinням...

Впоравшись з маслом, завалився спати.

А вранці його ледь пробудилася дружина:

— Сеня!.. Сеня!.. Як ти почуваєшся?

— Нормально, — відповів народний артист, позіхаючи.

— Та ти хоч знаєш, що ти з'їв?!

— Масло.

— Не масло, а мазь од корости, що я нею мажу дітей!..

Розповідають, що в народного артиста весь день слина котилася з рота, як у скаженого вовка.

А на масло відтоді дивитись не міг:

— У труні я його бачив!

ВОНИ ТАКІ!

Мій правнук — вихованець дитячого садочка.

Не по літах серйозна людина.

Скаже що — хоч стій, хоч падай.

Якось минулого року мене зненацька провідали гості. А дружина вискочила саме в аптеку.

Ну, ждані-неждані, але приймай, пригощай.

Пораюсь на кухні, а Максимчик під ногами.

— Знаєш що, — звернувся до нього, — поки я тут поратимусь, біжи порозважай гостей.

Кивнув головою, пішов. Нарізав хліб, заношу. Максимчик уже за столом, обіч гостей: ледь голова витикається.

— Дідусю, не заважай мені розважати гостей!..

А це вже нещодавно — останній рік у садочку.

— Ти там не нудьгуєш?

Складаючи з сірників піраміду, правнук заперечливо крутнув головою. От-от скаже сердито:

— Не заважай!

А мене розбирає стареча цікавість:

— А в тебе там дівчина є?

— Є.

— А як її звати?

— Олюня.

— І давно вона в тебе?

— Два роки.

— І що ви збираєтесь робити після садочка?

— Поженимось.

— Ото... Оженитись, Максимчику, не штука, а жити де будете?

У батьків і так повернутися ніде.

ЗМІСТ

ЄВРЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ.....	3
Артистка.....	5
Бен Ладен і Буш.....	6
Біля люстра.....	8
Випив і закусив.....	9
Вони такі!.....	11
Діти (Південна Одиссея).....	13
Перевтілення.....	74
«По женському».....	75
Симон-різник.....	77
У басейні.....	104
Цить, стара!.....	105
Ці жінки.....	106
Що є в тата.....	107
ЄПОВІДЬ СТУКАЧА.....	109
Сповідь стукача.....	111
Борьчин хазяїн.....	192
Голгофа.....	193
Лемко.....	202
Мерзляк.....	213
«Одуванчики» божі.....	216

Партієчка217
Попіл Клааса219
Порцелянові чоловічки246
Самосуд288
Скарб336
Тукало338
Фронтний лист348